

การใช้สื่อออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสุขภาพออนไลน์ของผู้สูงอายุ จังหวัดสุพรรณบุรี

เนติยา แจ่มทิม, ศษ.ค.¹

สินีพร ยืนยง, พย.ม.²

(วันที่ส่งบทความ: 3 พ.ค. 2562; วันที่แก้ไข: 10 ต.ค. 2562; วันที่ตอบรับ: 27 พ.ย. 2562)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสุขภาพออนไลน์ของผู้สูงอายุ ใช้แบบสอบถามเรื่อง การประเมินสถานะสุขภาพของผู้สูงอายุ พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์/สื่อสังคมออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสุขภาพออนไลน์ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .96 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 399 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายตามเกณฑ์ที่ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 320 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.72 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นหญิง (ร้อยละ 60) มีอายุอยู่ในช่วง 60-69 ปี (ร้อยละ 72.81) จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 65.90) และอาศัยอยู่ในครอบครัวบุตรหลาน (ร้อยละ 95) มีพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสุขภาพออนไลน์คือส่วนใหญ่เล่นไลน์ทุกวัน และเฟซบุ๊ก น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 50.30) โดยเล่นผ่านโทรศัพท์มือถือ/สมาร์ตโฟนส่วนตัว (ร้อยละ 62.81) ทั้งนี้ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลสุขภาพจากสื่อออนไลน์/สื่อสังคมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการใช้ยารักษาโรคนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 26.60) ควรมีการหากลยุทธ์ที่เหมาะสมในการจูงใจให้ผู้สูงอายุมีการใช้สื่อออนไลน์ในการสืบค้นข้อมูลสุขภาพมากขึ้นและควรมีการเพิ่มพูนทักษะความรู้ให้แก่ผู้สูงอายุในการรู้เท่าทันสื่อ

คำสำคัญ: สื่อออนไลน์, สื่อสารสนเทศสุขภาพออนไลน์, ผู้สูงอายุ

¹อาจารย์, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี,

²อาจารย์, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี

¹Corresponding author: E-mail: netiya12@gmail.com

The Used of Online Media and Perceptions of eHealth Literacy Among the Elderly in Suphanburi Province

Netiya Jaemtim, Ed.D.¹

Sineeporn Yuenyong, M.N.S.²

(Received: May 3rd, 2019; Revised: October 10th, 2019 Accepted: November 27th, 2019)

Abstract

This research is a descriptive research to study behavior using online media and knowing the online of eHealth Literacy among the elderly in Suphanburi province. The research used a questionnaire. A total of 320 questionnaires were used, accounting for 87.72%. The reliability of the questionnaire was .96. A sample of 399 was randomly selected based on the criteria used in the study from the elderly in Suphanburi province. The data were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation. The results found that most of the elderly were female (60%), 60-69 years old (72.81%), from elementary school (65.90%). Behavior using online media and perceptions of eHealth literacy among the elderly were that most elderly people play daily and Facebook less than an hour a day (50.30%) by mobile phone / smartphone (62.81%). Elderly people searched health information from online media / social media related to drug content (26.60%). Researchers suggest that appropriate strategies to motivate elderly people to use online media to search for more health information. Knowledge pool should be added to elderly people in media literacy.

Keywords: Online Media, eHealth Literacy, The elderly

¹Lecturer, Baromrajchonnani College of Nursing Suphanburi,

²Lecturer, Baromrajchonnani College of Nursing Suphanburi

¹Corresponding author: E-mail: netiya12@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมประเทศไทย ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมที่คนมีอายุยืนยาวขึ้น ส่งผลให้แนวโน้มจำนวนประชากรผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี จากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ 4 ครั้งที่ผ่านมาพบว่า ประเทศไทยมีจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2537 มีจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 6.8 ของประชากรทั้งประเทศและเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.4 ร้อยละ 10.7 ร้อยละ 12.2 ในปี พ.ศ. 2545, 2550, 2554 ตามลำดับ ผลการสำรวจปี พ.ศ. 2557 พบว่ามีจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 14.9 ของประชากรทั้งหมด (ชายร้อยละ 13.8 และหญิงร้อยละ 16.1) จากจำนวนผู้สูงอายุทั้งสิ้น 10,014,699 คน เป็นชาย 4,514,812 และหญิง 5,499,887 คน หรือคิดเป็นชายร้อยละ 45.1 และหญิงร้อยละ 54.9 ของผู้สูงอายุทั้งหมด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวนผู้สูงอายุ 109,241 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี, 2558)

โลกอินเทอร์เน็ตไม่ได้ปิดกั้นผู้สูงอายุอีกต่อไป เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ ผู้สูงอายุเริ่มรู้เรื่องและคุ้นเคย ไม่กลัว และใช้เองเป็นบ้าง เครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้เข้ามามีอิทธิพลในการติดต่อสื่อสาร ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ Facebook, Twitter, Line, Instagram, My Space ฯ ที่เข้ามาช่วยในการติดต่อสื่อสารให้ง่ายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือการสื่อสารระหว่างกลุ่ม เมื่อพฤติกรรมเปลี่ยนไป เครือข่ายสังคมออนไลน์กลายเป็นสิ่งที่มิขาดต่อการดำเนินชีวิตมากขึ้น ซึ่งโซเชียลเน็ตเวิร์คแต่ละประเภทจะมีรูปแบบการบริการที่แตกต่างกัน โดยผู้ใช้จะเลือกใช้ตามพฤติกรรมหรือทัศนคติที่ตรง

กับตนเอง (กันตพล บันพัดทอง, 2557) เนื่องจากสถานะที่เปลี่ยนแปลงทางด้านปัจจัยทั้งภายในและภายนอกของครอบครัวที่หลากหลายส่งผลให้ผู้สูงอายุต้องอยู่ห่างจากลูกหลาน อาจจะต้องมาจากลูกหลานต้องศึกษาต่อในที่ห่างไกล และการเดินทางไปทำงานต่างถิ่น หรือขนาดของครอบครัวเล็กลงโดยการแยกตัวออกจากครอบครัวใหญ่มาใช้ชีวิตเป็นครอบครัวเล็ก ๆ จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการติดต่อสื่อสาร โดยมีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากขึ้นเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ผู้สูงอายุต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อที่จะเปิดรับเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในวัยผู้สูงอายุ ผู้ที่จะเป็นเพื่อนผู้ซื่อสัตย์ที่สุด คือคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ยังเปิดอินเทอร์เน็ตดูข่าวสารได้ทั่วโลก และสามารถค้นหาสิ่งที่ต้องการโดยพิมพ์คำลงไป อย่างไรก็ตามช่องว่างของโลกออนไลน์ขณะนี้ลดลงบ้างแล้ว การบอกเล่า และชักชวนของบุคคลวัยเดียวกัน ทำให้คนกลุ่มนี้รู้สึกว่าคุณค่า ไม่ได้อยู่คนเดียวบนโลก แต่กลับเป็นที่ต้องการในสังคมมากขึ้น

วัยสูงอายุเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงการทำงานของร่างกายไปในทางที่เสื่อมลง ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุประสบกับปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมา การส่งเสริมการดูแลสุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุจึงมีความสำคัญ ปัจจุบันการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุได้มีการพัฒนาหลากหลายรูปแบบ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้สะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพ สื่อออนไลน์เป็นวิธีหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการส่งข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพทั้งจากหน่วยงานหรือองค์กรด้านสุขภาพ รวมทั้งจากบุคคลที่รู้จักได้ส่งข้อมูลถึงกัน ทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการรับข้อมูล นอกจากนี้ยัง

เป็นช่องทางในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการได้ วรรณรัตน์ รัตนวงษ์ (2558) ศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการใช้อินเตอร์เน็ตในการค้นข้อมูลทางสุขภาพเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคอาการเจ็บป่วย เรื่องของการรักษาและทางเลือกสื่อออนไลน์ถึงแม้จะมีประโยชน์และเอื้ออำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้ แต่อาจมีอุปสรรคต่อกลุ่มผู้สูงอายุในการใช้งาน การทำความเข้าใจในเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุจึงมีความสำคัญ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะต้องศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสุขภาพออนไลน์ของผู้สูงอายุ เพื่อนำไปเสนอแนวทางการใช้สื่อสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ของผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ครอบครัว ชุมชน และบุคลากรทางการแพทย์ที่ให้บริการผู้สูงอายุในชุมชนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สถานการณ์การใช้สื่อออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสุขภาพออนไลน์ของผู้สูงอายุ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอย่างไร

2. ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์แตกต่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ จังหวัดสุพรรณบุรี

2. ศึกษาการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสุขภาพออนไลน์ของผู้สูงอายุ จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย
การวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการศึกษาเชิงเนื้อหา เป็นการศึกษาการใช้สื่อออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสุขภาพ

ออนไลน์ของผู้สูงอายุจังหวัดสุพรรณบุรี และขอบเขตเชิงประชากร เป็นการศึกษาผู้สูงอายุจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีข้อตกลงเบื้องต้น ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่สามารถอ่านและเขียนได้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ และเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ คือผู้สูงอายุในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 109,241 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้โดยการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane (บุญใจ ศรีสถิตย์นราคุณ, 2547) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากประชากร 109,241 คน คำนวณได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 399 คนโดยการสุ่มอย่างง่ายเข้าเกณฑ์ดังนี้ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี และสามารถอ่านและเขียนได้

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างต่อคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี เอกสารหมายเลข EC 1-002/2560 ออกในวันที่ 13 มีนาคม 2560

2. สอบถามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่างอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษาขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือในการศึกษา พร้อมทั้งแจ้ง การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการร่วมการศึกษา โดยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงการเข้าร่วมการศึกษาที่จะเป็นไปตามความสมัครใจ โดยให้อ่านเอกสารยินยอม และลงลายมือชื่อแนบท้าย ซึ่งไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้เข้าร่วมการศึกษาข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างจะเก็บเป็นความลับและนำเสนอ

ในรูปผลของการศึกษาเท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสุขภาพออนไลน์ของผู้สูงอายุไทย พัฒนาจาก Norman และ Skinner (Norman & Skinner, 2006) โดยจันทิมา เขียวแก้ว ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับเท่ากับ .96 แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สภาพที่พักอาศัยในปัจจุบัน รายได้ต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ อายุ บุคคลที่ดูแล และโรคประจำตัว

ส่วนที่ 2 การประเมินภาวะสุขภาพของตนเอง ประกอบด้วยคำถามจำนวน 10 ข้อ เกี่ยวกับการรับรู้ความแข็งแรงของร่างกาย การทำกิจวัตรประจำวัน พฤติกรรมสุขภาพ จริยธรรม ทักษะชีวิต การดำรงชีวิต ครอบครัว ชุมชน ความปลอดภัย และการได้รับสื่อสุขภาพ โดยมีเกณฑ์แบ่งระดับสุขภาพใน 3 ระดับ ได้แก่ สุขภาพไม่ดี (< 5 คะแนน) ภาวะสุขภาพปานกลาง (5-7 คะแนน) และมีภาวะสุขภาพดี (7-10 คะแนน) ในการศึกษาครั้งนี้มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .91

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์/สื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความถี่ในการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ระยะเวลาที่ใช้สื่อออนไลน์/สังคมออนไลน์เฉลี่ยต่อวัน อุปกรณ์ในการเชื่อมต่อ/ใช้บริการสื่อออนไลน์/สังคมออนไลน์ และระยะเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตในวัตถุประสงค์

ต่าง ๆ โดยให้เลือกตอบ ไม่เคย (0 คะแนน) นาน ๆ ครั้ง (1 คะแนน) เป็นบางครั้ง (2 คะแนน) และบ่อยครั้ง (3 คะแนน) เกณฑ์การแปลผลพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับน้อย (< 1 คะแนน) ระดับปานกลาง (1-2 คะแนน) และระดับมาก (> 2 คะแนน) ในการศึกษาครั้งนี้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

ส่วนที่ 4 การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสุขภาพออนไลน์ ได้แก่

4.1 พฤติกรรมด้านการสืบค้นข้อมูลสุขภาพ ให้เลือกตอบ บ่อยครั้ง เป็นบางครั้ง นาน ๆ ครั้งและไม่เคย

4.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพแบ่งลักษณะคำตอบของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบประเมินข้อความในแต่ละข้อที่ได้อธิบายได้ตรงหรือใกล้เคียงกับความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด ได้แก่

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

4.3 ทักษะสารสนเทศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยประกอบการทำวิจัย

2. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปยังผู้สูงอายุ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 ชุด จากนั้นติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ประสานงานและอธิบายขั้นตอนในการช่วยเก็บข้อมูลส่งคืนผู้วิจัย ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 350 ชุด

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 320 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.72 สำหรับนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ในการจัดทำข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สภาพที่พักอาศัยในปัจจุบัน รายได้ต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ อายุ บุคคลที่ดูแล และโรคประจำตัว ด้วยการคำนวณค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. วิเคราะห์การประเมินภาวะสุขภาพของผู้ตอบ พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์/สื่อสังคมออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสุขภาพออนไลน์ ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3. วิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง (ร้อยละ 60.00) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 77.80) มีอายุส่วนใหญ่ในช่วง 60-69 ปี (ร้อยละ 72.81) มีรายได้อยู่ในช่วง 1-7,500 บาท บาท (ร้อยละ 78.75) รองลงมาอยู่ในช่วง 7,501-15,000 บาท บาท (ร้อยละ 13.15) มีวุฒิทางการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 65.90) อาศัยอยู่ในครอบครัวบุตรหลาน (ร้อยละ 95.00) ซึ่งสนับสนุนรายได้จากบุตรหลาน (ร้อยละ 41.90) และดูแลจากลูกหลาน (ร้อยละ 91.56) โรคประจำตัวที่พบคือความดันโลหิตสูง (ร้อยละ 34.06) และเบาหวาน (ร้อยละ 25.00) ผู้สูงอายุมีครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่น ($M = 8.22$, $SD = 1.23$) รองลงมา คือปัจจัยในการดำรงชีวิตที่เพียงพอและมั่นคง ($M = 8.16$, $SD = 1.63$) และสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ($M = 7.03$, $SD = 1.71$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การประเมินภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ (N = 320)

รายการ	M	SD	ระดับ
1. หากพิจารณาโดยรวม ท่านคิดว่าท่านมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงอยู่ในระดับใด	7.03	1.71	มาก
2. หากพิจารณาโดยรวม ท่านคิดว่าท่านมีสุขภาพจิตและความพึงพอใจในชีวิตอยู่ในระดับใด	7.76	1.52	มาก
3. หากพิจารณาโดยรวม ท่านคิดว่าท่านมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมอยู่ที่ระดับใด	7.43	1.70	มาก
4. หากพิจารณาโดยรวม ท่านคิดว่าท่านยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักคุณธรรมหรือหลักศาสนาในระดับใด	8.11	1.33	มาก
5. หากพิจารณาโดยรวม ท่านคิดว่าท่านมีโอกาสในการศึกษาและการเรียนรู้ในการดำรงชีวิตในระดับใด	7.17	1.94	มาก
6. หากพิจารณาโดยรวม ท่านคิดว่าท่านมีปัจจัยในการดำรงชีวิตที่เพียงพอและมั่นคงในระดับใด	8.16	1.63	มาก
7. หากพิจารณาโดยรวม ท่านคิดว่าท่านมีครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่น ในระดับใด	8.22	1.23	มาก
8. หากพิจารณาโดยรวม ท่านคิดว่าท่านอยู่ในชุมชนที่มีความเข้มแข็งในระดับใด	7.69	1.35	มาก
9. หากพิจารณาโดยรวม ท่านคิดว่าท่านอยู่ในสังคมที่มีความสงบสุขปลอดภัย ในระดับใด	7.88	1.23	มาก
10. หากพิจารณาโดยรวม ท่านคิดว่าท่านมีโอกาสได้รับสื่อที่เหมาะสมในระดับใด	7.59	1.500	มาก

พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เล่นไลน์ทุกวัน (ร้อยละ 28.40) เล่น 1-2 วัน (ร้อยละ 6.60) เล่น 3-4 วัน (ร้อยละ 5.60) เล่น 5-6 วัน (ร้อยละ 3.80) รองลงมา

คือเล่นเฟซบุ๊ก ทุกวัน (ร้อยละ 28.40) เล่น 3-4 วัน (ร้อยละ 4.70) เล่น 1-2 วัน (ร้อยละ 4.40) เล่น 5-6 วัน (ร้อยละ 4.10) และน้อยที่สุดคือไม่เคยเล่นเกมส์ (ร้อยละ 92.80) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์/สื่อสังคมออนไลน์ (N = 320)

ประเภทของสื่อออนไลน์	ความถี่ในการเปิดรับสื่อในหนึ่งสัปดาห์				
	ไม่เคย	1-2 วัน	3-4 วัน	5-6 วัน	ทุกวัน
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)
-การส่ง-รับอีเมล (e-mail)	276 (86.30)	20 (6.30)	3 (0.90)	-	21 (6.60)
-การเล่นไลน์	178 (55.60)	21 (6.60)	18 (5.60)	12 (3.80)	91 (28.40)
-การเล่นอินสตาแกรม	270 (84.40)	11 (3.40)	3 (0.90)	2 (0.60)	34 (10.60)
-การเล่นโซเชี่ยลแกลม	268 (83.80)	11 (3.40)	7 (2.20)	2 (0.60)	32 (10.00)
-การเล่นทวิตเตอร์	275 (85.90)	8 (2.50)	3 (0.90)	2 (0.60)	32 (10.00)
-การเล่นเฟซบุ๊ก	187 (58.40)	14 (4.40)	15 (4.70)	13 (4.10)	91 (28.40)
-การอ่าน/เขียนบล็อก	269 (84.10)	24 (7.50)	7 (2.20)	-	20 (6.30)
-การอ่านกระทู้ในเว็บบอร์ดต่าง ๆ เช่น Pantip, Dekdee, Sanook, ฯลฯ	212 (66.30)	27 (8.40)	6 (1.90)	2 (0.60)	73 (22.80)
-การสืบค้นและการดาวน์โหลดข้อมูลต่าง ๆ	197 (61.60)	16 (5.00)	28 (8.80)	6 (1.90)	73 (22.80)
-การดูวิดีโอคลิปโทรทัศน์หรือฟังเพลงออนไลน์	198 (61.90)	20 (6.30)	20 (6.30)	17 (5.30)	65 (20.30)
-การเล่นเกมส์ออนไลน์	297 (92.80)	17 (5.30)	2 (0.60)	-	4 (1.30)

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อยู่กับสื่อออนไลน์/สังคมออนไลน์น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 50.30) รองลงมา ประมาณ 7-8 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 15.30) และน้อยที่สุด ประมาณ 3-4 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 9.10) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระยะเวลาที่อยู่กับสื่อออนไลน์/สังคมออนไลน์ (N = 320)

ระยะเวลาเฉลี่ยต่อวันที่อยู่กับสื่อออนไลน์/สังคมออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน	161	50.30
ประมาณ 1-2 ชั่วโมงต่อวัน	45	14.10
ประมาณ 3-4 ชั่วโมงต่อวัน	29	9.10
ประมาณ 5-6 ชั่วโมงต่อวัน	36	11.30
ประมาณ 7-8 ชั่วโมงต่อวัน	49	15.30
รวม	320	100.00

ผู้สูงอายุใช้โทรศัพท์มือถือ/สมาร์ทโฟน ทำการศูนย์ฯ หรือชมรมผู้สูงอายุใกล้บ้าน (ร้อยละ ส่วนตัวในการเชื่อมต่อ/ใช้บริการสื่อออนไลน์/ 17.81) และน้อยที่สุดคือ ร้านบริการอินเทอร์เน็ต สังคมออนไลน์ (ร้อยละ 62.81) รองลงมา คือ ที่ (ร้อยละ 0.94) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำแนกตามการใช้อุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ในการเชื่อมต่อ/ใช้บริการสื่อออนไลน์/สังคมออนไลน์ (N = 320)

อุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ในการเชื่อมต่อ/ใช้บริการสื่อออนไลน์/สังคมออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
โทรศัพท์มือถือ/สมาร์ทโฟนส่วนตัว	201	62.81
คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก/ตั้งโต๊ะที่บ้านพัก	41	12.81
ที่ทำการศูนย์ฯ หรือชมรมผู้สูงอายุใกล้บ้าน	57	17.81
ร้านบริการอินเทอร์เน็ต	3	0.94
อื่น ๆ	18	5.63
รวม	320	100.00

ผู้สูงอายุใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อ เป็นต้นมากกว่า 2 ชั่วโมงต่อครั้ง (ร้อยละ 23.40) สื่อสาร เช่น การรับส่งอีเมล การใช้โปรแกรม ระหว่าง 1-2 ชั่วโมง (ร้อยละ 12.20) และน้อยกว่า สนทนา/สื่อสังคม เช่น Line, Facebook, Instagram 1 ชั่วโมง (ร้อยละ 8.10) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำแนกตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อครั้ง (N = 320)

วัตถุประสงค์	ระยะเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อครั้ง			
	ไม่เคยใช้	น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	ระหว่าง 1-2 ชั่วโมง	มากกว่า 2 ชั่วโมง
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)
-เพื่อการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ด้านการรักษา สุขภาพ การรักษาโรค ด้านการแพทย์ การพยาบาล การใช้จ่าย ฯลฯ	192 (60.00)	33 (10.30)	43 (13.40)	52 (16.30)
-เพื่อการสนทนาการพักผ่อนบันเทิง เช่น การดูคลิปวิดีโอ ฟังเพลง เล่นเกม	187 (58.40)	19 (5.90)	33 (10.30)	81 (25.30)
-เพื่อการติดต่อสื่อสาร เช่น การรับส่งอีเมล การใช้โปรแกรมสนทนา/สื่อสังคม เช่น Line, Facebook, Instagram เป็นต้น	180 (56.30)	26 (8.10)	39 (12.20)	75 (23.40)

การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสุขภาพออนไลน์ของผู้สูงอายุ

พบว่าผู้สูงอายุมีพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลสุขภาพจากสื่อออนไลน์/สื่อสังคมที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างมีสุขภาพสมบูรณ์บ่อยครั้ง (ร้อยละ 11.90) เนื้อหาการใช้ยารักษาโรคนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 26.60) เป็นบางครั้ง (ร้อยละ

26.30) บ่อยครั้ง (ร้อยละ 1.60) รองลงมาคือ สืบค้นเนื้อหารูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างมีสุขภาพสมบูรณ์ นาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 22.80) เป็นบางครั้ง (ร้อยละ 16.90) บ่อยครั้ง (ร้อยละ 11.90) และไม่เคยสืบค้นเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพ ถึงร้อยละ 65.60 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลสุขภาพจากสื่อออนไลน์/สื่อสังคมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา (N = 320)

เนื้อหาสาระของข้อมูลสุขภาพที่ค้นหา	บ่อยครั้ง	เป็นบางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
1.เรื่องเกี่ยวกับเชื้อโรค	2 (0.60)	47 (14.70)	82 (25.60)	189 (59.10)
2.รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างมีสุขภาพสมบูรณ์	38 (11.90)	54 (16.90)	73 (22.80)	155 (48.40)
3.การใช้ยารักษาโรค	5 (1.60)	84 (26.30)	85 (26.60)	146 (45.60)
4.วิธีการรักษาโรค	11 (3.40)	83 (25.90)	68 (21.30)	158 (49.40)
5.ผู้ให้บริการดูแลสุขภาพ	4 (1.30)	57 (17.80)	92 (28.70)	167 (52.20)
6.องค์กรที่ก่อตั้งโดยผู้ป่วย/เคยป่วยเป็นโรคนั้น ๆ	-	36 (11.30)	75 (23.40)	209 (65.30)
7.กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพ	2 (0.60)	29 (9.10)	79 (24.70)	210 (65.60)
8.กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนทางสุขภาพ (Peer group)	3 (0.90)	38 (11.90)	76 (23.80)	203 (63.40)

ผู้สูงอายุรู้วิธีการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่เป็นประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต (M = 2.45, SD = 1.53) รองลงมาคือรู้วิธีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพและวิธีที่จะใช้สารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่ค้นพบจากอินเทอร์เน็ตให้เป็นประโยชน์

(M = 2.39, SD = 1.47) และน้อยที่สุดคือ ทักษะที่จำเป็นในการประเมินทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่ค้นหาได้จากอินเทอร์เน็ต (M = 2.33, SD = 1.41) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพจากแหล่งอินเทอร์เน็ต (N = 320)

รายการ	M	SD
1.ฉันรู้วิธีการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่เป็นประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต	2.45	1.53
2.ฉันรู้วิธีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของฉัน	2.39	1.47
3.ฉันรู้ว่าทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพอะไรบ้างบนอินเทอร์เน็ต	2.33	1.43
4.ฉันรู้ว่าจะค้นหาทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่เป็นประโยชน์จากแหล่งใดบ้างที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต	2.36	1.43
5.ฉันรู้วิธีที่จะใช้สารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่ค้นพบจากอินเทอร์เน็ตให้เป็นประโยชน์กับตัวฉันได้	2.39	1.50
6.ฉันมีทักษะที่จำเป็นในการประเมินทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่ค้นหาได้จากอินเทอร์เน็ต	2.33	1.41
7.ฉันสามารถจำแนกได้ว่าทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่ค้นหาจากอินเทอร์เน็ตเรื่องใดมีคุณภาพสูงหรือ เรื่องใดมีคุณภาพต่ำ	2.35	1.47
8.ฉันมีความรู้สึกมั่นใจที่จะนำสารสนเทศที่ค้นหาได้จากอินเทอร์เน็ตมาใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับสุขภาพของฉัน	2.34	1.44

ทักษะสารสนเทศของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่าผู้สูงอายุเชื่อมั่นในข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพและการแพทย์ที่เผยแพร่ในสื่อโทรทัศน์ ($M = 2.84$, $SD = 0.72$) รองลงมา ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับสุขภาพและการแพทย์ที่เผยแพร่

แพร่ในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร ($M = 2.74$, $SD = 0.79$) และการอ้างอิงจากการค้นหาสารสนเทศในหัวข้อที่เกี่ยวกับสุขภาพ สารสนเทศที่ค้นหาได้นั้นเข้าใจยาก ($M = 1.53$, $SD = 0.98$) ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ทักษะสารสนเทศของผู้สูงอายุ (N = 320)

รายการ	M	SD
1.อ้างอิงจากการค้นหาสารสนเทศในหัวข้อที่เกี่ยวกับสุขภาพและการแพทย์ที่ท่านเคยทำก่อนหน้านี้ ท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้ระดับใด “ท่านรู้สึกสับสนในระหว่างที่กำลังสืบค้นข้อมูล”	1.66	0.95
2.อ้างอิงจากการค้นหาสารสนเทศในหัวข้อที่เกี่ยวกับสุขภาพและการแพทย์ที่ท่านเคยทำก่อนหน้านี้ ท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้ระดับใด “ท่านคิดว่า สารสนเทศที่ค้นมาได้นั้นเข้าใจยาก”	1.53	0.98
3.ท่านเห็นด้วยกับข้อความนี้อย่างไร : มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันโรคมะเร็งด้วยวิธีการที่แตกต่างกันมาก จนไม่รู้ว่าจะทำตามข้อเสนอแนะในเรื่องใดได้บ้าง	1.99	0.94
4.โดยทั่วไป ท่านเชื่อมั่นได้มาก/น้อยเพียงใดในข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับสุขภาพและการแพทย์ที่เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร	2.74	0.79
5.โดยทั่วไป ท่านเชื่อมั่นได้มาก/น้อยเพียงใดในข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับสุขภาพและการแพทย์ที่เผยแพร่ในสื่อวิทยุ	2.64	0.74
6.โดยทั่วไป ท่านเชื่อมั่นได้มาก/น้อยเพียงใดในข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับสุขภาพและการแพทย์ที่เผยแพร่ในสื่อโทรทัศน์	2.84	0.72

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเล่นไลน์ทุกวัน และเฟซบุ๊กน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวันผ่านโทรศัพท์มือถือ/สมาร์ตโฟนส่วนตัวในการเชื่อมต่อ/ใช้บริการสื่อออนไลน์/สังคมออนไลน์ซึ่งสอดคล้องกับ กันทพล บันทัดทอง (2557) ศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เล่นไลน์เฟซบุ๊ก และทวิตเตอร์ ผ่านโทรศัพท์มากที่สุด มีพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลสุขภาพจากสื่อออนไลน์/สื่อสังคมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการใช้ยารักษาโรค รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่าง

มีสุขภาพสมบูรณ์ค้นหาทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่เป็นประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตเชื่อมั่นในข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับสุขภาพและการแพทย์ที่เผยแพร่ในสื่อโทรทัศน์ และเชื่อมั่นอยู่บ้างว่าสามารถได้รับคำแนะนำหรือสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพหรือข้อมูลซึ่งสอดคล้องกับ กิรณา สมวาทธรรมค์ และกุลทิพย์ ศาสตร์ระงูจิ (2559) ศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงติดต่อกับลูกหลาน ผ่านโทรศัพท์มือถือ โดยจะใช้งานทุกๆ วัน ครั้งละ 30 นาที ส่งข้อความ ติดตามข่าวสารเหตุการณ์ข่าว ที่แตกต่างคือมีการสืบค้นข้อมูลสุขภาพเพิ่มมากขึ้น

การศึกษาการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสุขภาพออนไลน์ของผู้สูงอายุ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมกรสับคั้นข้อมูลสุขภาพจากสื่อออนไลน์/สื่อสังคมที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างมีสุขภาพสมบูรณ์ เนื้อหาการใช้ยารักษาโรคนาน ๆ ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับนักสกรกรวยสวัสดิ์ (2553) ศึกษาพบว่าการได้รับประโยชน์จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ทำให้คนนิยมใช้เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมกรสับคั้นข้อมูลสุขภาพจากสื่อออนไลน์/สื่อสังคมที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างมีสุขภาพสมบูรณ์ กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารควรมีการหากกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการจูงใจให้ผู้สูงอายุมีการใช้สื่อออนไลน์ในการสับคั้นข้อมูลสุขภาพมากขึ้น มีการเพิ่มพูลทักษะความรู้ให้แก่ผู้สูงอายุในการรู้เท่าทันสื่อ เนื่องจากบางครั้งข่าวสารที่ส่งมาไม่ได้ผ่านการคัดกรองความถูกต้องของข้อมูลก่อนส่งต่อไปยังผู้อื่น

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยอาศัยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพต่อจากการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะของผู้สูงอายุในการใช้สื่อออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสุขภาพออนไลน์ของผู้สูงอายุ ได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กัณฑพล บันทัดทอง. (2557). พฤติกรรมการเครือข่ายสังคมออนไลน์และความพึงพอใจของกลุ่ม

คนผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.

กิริณา สมวาทธรรม์ และกุลทิพย์ ศาสตรระจจิ. (2559). การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารและการส่งต่อข้อมูล ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ของผู้สูงอายุ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2547). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: บริษัทยูแอนไออินเทอร์เน็ตรมี่เดีย จำกัด.

วรรณรัตน์ รัตน์วรารักษ์. (2558). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหาข้อมูลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานคร. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 7(1).169-186.

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี. (2558). *รายงานสถิติประชากรและเคหะจังหวัดสุพรรณบุรี*

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). *รายงานสถิติแห่งชาติ*. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

นักสกร กรวยสวัสดิ์. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ห้องสมุดและสารสนเทศสาขาเขตหนองคาย*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Norman, C. D., & Skinner, H. A. (2006). EHEALS: The eHealth literacy scale. *Journal of Medical Internet Research*, 8(4), 27,1-7.